

ශ්‍රී ලංකාවේ වැව් ගම්මාන ආශ්‍රිත ඉඩම් පරිහරණ රටාව

ක්‍රි.පූ. 6 වන ශත වර්ෂයටත් එපිටින් ඇරඹුණු බවට විශ්වාස කරනු ලබන ශ්‍රී ලංකාවේ වැව් සංස්කෘතිය මෙපමණ කලක් පැවතීමේ රහස වන්නේ එම වැව් ආශ්‍රිතව බිහිව තිබූ ඉඩම් පරිහරණ රටාව හා ඊට අනුගතව බිහි වූ වැව් පරිසර පද්ධතිය බව පෙනී යයි.

ඒ යටතේ වන අංශෝපාංග පිළිබඳ කෙටි හැඳින්වීමක් පහත දැක් වේ.

එල්ලංගාව

පසේ භූගත ජලය රැඳවිය හැකි ස්ථාන මතුපිට දම්වැලක් ආකාරයට පෙල ගන්වා ඇති කුඩා වැව් සමූහයකි. මෙම වැව් ජල විදහාත්මකව එකට බැඳී ඇත.

දිය ගිල්ම

වැවේ ජලයට යටවන ප්‍රදේශයයි. මෙය පරිසර වශයෙන් සංවේදී ස්ථානයක් වන අතර දිය ගිල්ම ජලයෙන් පිරියාමත් සමඟම ගොවීන්ගේ අටුකොටු පිරි පරිසරය ද ප්‍රකෘතිමත් වේ.

ගස් ගොම්මන

දිය ගිල්මට ඉහළින් ජල පැතිරුම වටා පිහිටි වැවේ සුළං කඩනය ලෙස ක්‍රියාකරන කුඹුක්, තබඩ, මයිල ආදී ගස්වලින් සමන්විත කොටසයි. මේ නිසා වැවේ ජලය, වාෂ්පීකරණය නිසා අඩුවන ජලය, අඩුවීම අවම කරයි.

පෙරහන

වැව් ඉස්මත්තේ තණ බිම් හා පන් වගා කරමින් වැවට රොන්මඩ ඒම පාලනය කරන ප්‍රදේශයයි.

ඉස්තන් වැටිය

වැව් පිටියේ අනවශ්‍ය ජල පැති පැතිරුම පාලනයට මෙන් ම රොන්මඩ ඒම වැළැක්වීම සඳහා තැනූ කුඩා පස් වැටියයි.

ගොඩවල

රොන්මඩ රඳවා ගැනීම සඳහා වැව ඉස්මත්තේ ජල මාර්ග හරහා තැනූ කෘතිම වලකි.

කට්ට කාඩුව

වැවෙන් පහළ පිහිටි යකඩ හා අනෙකුත් ලවන කුඹුරුයායට ඇතුළු වීම වළක්වන කුඹුක්, වැටකේ, හොර, ඉදි, වල්බෙලි ආදී ගස්වලින් සමන්විත ප්‍රදේශයයි.

කිවුල් ඇල

කුඹුරුයායේ වැසි ජලය බැස්සවීම සඳහා සැකසූ ඇලයි. මෙය බොහෝ විට කුඹුරුයාය මැදින් ගලා යයි.

මඩ සොරොව්ව

වැවේ රොන්මඩ හා වැව පතුලේ ඇති ද්‍රව්‍ය පිට කිරීම සඳහා වැවේ පහළම මට්ටමින් තනා තිබූ සොරොව්වයි. මෑත කාලයේ මෙම සොරොව්ව දැක බලා ගැනීම ඉතා අසීරු ය.

උල්පත් වැව

මුදන්න පාමුල පිහිටි, නොසිඳෙන ජල මාර්ගවලින් සමන්විත කුඩා වැවයි. මෙම වැව ප්‍රමාණයෙන් කුඩා වුවත්, වගා බිම් ප්‍රදේශයේ අනෙකුත් වැව්වලට සාපේක්ෂව විශාල වේ.

පුරාණ වෙල

ගම්බඳ වැව ආරම්භ කරන අවස්ථාවේ දී වැව යටතේ වූ කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයයි.

අක්කරවෙල්

පසු කලෙක වැව යටතේ අස්වැද්දු වගා බිම් ය.

ඉස්සර

වැකන්දට සමාන්තරව පුරාණ වෙල් පිහිටි අයිතියේ මායිම් වේ. එක් මහ ඉස්සරක් සාමාන්‍යයෙන් අක්කරයක වගා බිම් ය.

කුරුලු පාඨව

පුරාණ වෙලේ අවසාන ඉස්සර ය. මෙහි සෑම පංභු කරුවෙකුටම කුඩා ලියැද්ද බැහින් හිමි ය.

මෙම වැව් ආශ්‍රිත වමත්කාර පරිසර පද්ධතිය පිළිබඳ අවබෝධය වැඩි කරගනිමින්, එය ආරක්ෂා කිරීමත් බල, පරපුර දනුවත් කිරීමත් සැමගේ යුතුකම වන්නේය.

(ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ජල කළමනාකරණ අංශයේ පත්‍රිකාවක් ඇසුරෙනි.)

